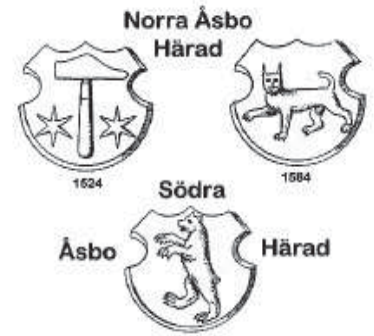

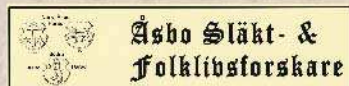
Åsbo Släktblad

Medlemstidning för Åsbo Släkt- och
Folklivsforskare

årg.25 dec 2012 nr.2

Välkommen till Blomgrens Bild-Arkiv

Sammanställt i samarbete mellan Kultur- och Fritidsnämnden i Klippans kommun, Klippans Hembygdsförening och Åsbo Släkt- och Folklivsforskare

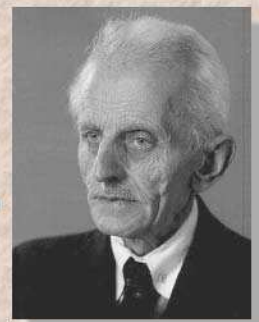
Startsida

Historik

Nyttjanderätt

Manual

Logga In

*Tema:
Inte bara kyrkböcker*

Åsbo Släktblad

Medlemstidning för Åsbo Släkt-
och Folklivsforskare

Årg. 25, dec 2012, nr 2

Redaktionen:

Lena Ringbrant Ekelund,

Kamrersg.17, 264 31 Klippan,

tel. 0435-71 10 60 l.re@telia.com

Eivor Johansson, Hjortstigen 16,

264 52 Ljungbyhed tel. 0435-441 447

Barbro Andréll, Fredsg 8, 264 32

Klippan tel. 0435-147 34

redaktionen@asbo-gen.com

Ansvarig utgivare: Bengt Emgård

Åsbo Släkt- och Folklivsforskare

Postadress: c/o Studieförbundet

Vuxenskolan, Box 20, 264 21 Klippan

Besöksadr.: Studiegården 47:an,

Storgatan 47, 2:a vån, Klippan

Postgiro: 43 57 62-0

Bankgiro: 5044-2391

Medlemsavgifter 2013

Helår 125 kr

Familjemedlem 50 kr

FÖRENINGSLOKAL

Studiegården 47:an,

Storgatan 47, 2:a vån, Klippan

Ingång via rampen på husets gavel!

ÖPPET HUS, datum se sista sidan.

I lokalen finns möjlighet att:

- Använda föreningens datorer eller trådlöst nätverk till din bärbara dator,
- Söka i ett flertal Internetdatabaser samt våra egna databaser
- Söka i vårt innehållsrika arkiv
- Köpa antavlor, ansedlar, böcker m.m.
- Få hjälp med din forskning

Kurser i släkt- och lokalhistorisk

forskning anordnas även på 47:an.

Kursledare: Barbro Andréll

© Åsbo Släkt- och Folklivsforskare
och författarna som även ansvarar för
faktauppgifterna i sina artiklar.

INNEHÅLL

Äntligen - <i>redaktionen</i>	3
Mantalslängder - <i>Hjördis Nilsson</i>	4
Olika databaser i SVAR - <i>Lena RE</i>	5
Länskungörelser - <i>Barbro Andréll</i>	7
Rötters vänner - <i>Lena RE</i>	8
Vägar o gästgiverier - <i>Guno Haskå</i>	10
Talande silver - <i>Eivor Johansson</i>	14
Kajsa Britas belöningssked - <i>Lennart Svensson</i>	15
Vem har svaret om inte urmakaren - <i>J Ljungström</i> ..	17
Bouppteckningar - <i>Eivor Johansson</i>	19
Blomgrens bildarkiv - <i>Eivor Johansson</i>	20
Facebook - <i>Lena RE</i>	21
Tidningar från föreningar - <i>Lena RE</i>	23
Vårens program.....	24

Styrelsen 2012

Ordf.	Bengt Emgård, Hörsdal 2361, 264 92 Klippan, tel. 0435-71 19 90
v Ordf.	Lena Ringbrant Ekelund, Kamrersg.17, 264 31 Klippan, tel. 0435-71 10 60
Sekr.	Gertrud Hannrup, Älvdalsg. 11, 264 34 Klippan tel. 0435-123 39
Kassör	Stina Nilsson, Ö Solgatan 4d, 264 34 Klippan tel. 0435-71 11 14
Dataansvarig	Alan Sejrbø-Petersen, Hörsdalsv. 167, 260 60 Kvidinge tel.0435-126 15 Fredric Nilsson, Asterg 12, 267 34 Bjuv tel 042-833 18 Kerstin Persson, Bäckavägen 21 B, 284 32 Perstorp tel. 0435-359 15
Suppleanter	Roger Ragnarsson, Fastarp 4460, 264 94 Klippan tel. 0435-212 91
Arkiv	Vivan Bengtsson, Ekoxgatan 3, 264 36 Klippan tel. 0435- 131 97

Hemsida: www.aasbo-gen.com

Webbmästarna Fredric Nilsson & Alan Sejrbø-Petersen

webmaster@asbo-gen.com

**Vår förening är medlems-
förening i Sveriges Släkt-
forskarförbund, Skånes
Genealogiska förbund
och samarbetar med SV
Mellanskåne.**

**Nästa tidning kommer ut
i juni 2013.**

**Sista dag att lämna manus
är den 15 april.**

Äntligen!!

Efter så många års arbete av massor av flitiga människor är äntligen **Blomgrens bilder** tillgängliga för medlemmarna i vår förening eller Klippans hembygdsförening. Så jag har längtat! Gå in på vår hemsida och ansök om tillträde.

Tack till alla er i hembygdsföreningen som har träffats och skrivit ner information om personer, gårdar m.m.

Tommy Brask och Bengt Emgård

Ett jättetack till vår ordförande **Bengt Emgård!** Det är mycket hans förtjänst att vi nu kan släppa in medlemmarna att fritt söka bland alla fantastiska bilder. Utan Bengt så hade detta dröjt många år till.

Ett stort problem var att kunna rädda den information som var inlagd i den gamla databasen som skapades under 1990-talet och var uppbyggd med program som inte längre används och att föra över denna information till modern datamiljö med bra sökmöjligheter. Många försök gjordes men resultatet blev inte bra. Då erbjöd sig **Tommy Brask** att hjälpa till. Han har inte bara "räddat" informationen från den gamla databasen utan även skapat ett helt nytt program med proffsiga sökfunktioner.

Ett stort Tack till Tommy som gjort en fantastisk insats så att man nu kan hitta allt som är inlagt i databasen.

Ett annat problem var att massor av uppgifter fortfarande bara var handskrivna och inte inlagda i databasen. Ett stort Tack till **Stina Nilsson** och **Hjördis Nilsson** som det senaste halvåret dagligen har fört in information från pärmar med anteckningar. Ni har inte bara fört in utan även kontrollerat och lagt till mer information! Allt detta har Bengt sedan fört in i databasen.

Detta nummer av tidningen har som tema "Inte bara kyrkböcker" och det är otroligt vad det finns många källor för oss släktforskare. Vi får inte plats med allt, så till våren blir det fler artiklar i samma ämne. Hör gärna av dig om du har något bra förslag!

Denna gång tittar vi närmare på vad SVAR har att erbjuda. Nästa nummer tänker vi ska titta närmare på AD-Onlines utbud.

Tidningsarkiv verkar också mycket intressant. Någon som kan skriva eller berätta mer om några sådana? Det blev inget om Amerika denna gång men till nästa tidning då ...

Passa på att besöka SGF:s anbyttardag i Svalöv (se inbjudan sid 23). Vi kanske inte kommer att ha anbyte på vår släktforskardag till hösten eftersom vi ofta är samma personer som byter anor. Tag chansen och få träffa nya släktforskare.

*God Jul & Gott Nytt År
önskar Barbro, Eivor & Lena*

Mantalslängderna i släktforskningen

När man börjar släktforska är kanske inte mantalslängderna det första man tänker på att söka i. Men när man kommit en bit upptäcker många denna viktiga personhistoriska källa. Kyrkans böcker är betydligt mer utförliga och därför använder sig forskaren i första hand av dem, men när dessa saknas är den här "civila folkbokföringen" ett bra alternativ.

Bakgrunden till mantalslängderna var att man på 1600-talet beslöt sig för att införa en ny skatt, pengarna började tryta i statskassan. Från början var det tänkt för beskattning av säd som maldes till mjöl och i början kallades den alltså kvarntull. Men redan då visste folk hur man smet från skatt, man började t.ex. mala hemma istället för att anlita mjölnare och hans kvarn. Kvarntullen gjordes till slut om till en personlig skatt 1635 efter försök att förbjuda handkvarnar etc. Mantalslängderna finns för perioden 1628-1991, dock i varierande utformning.

Alla vuxna och arbetsföra personer skulle betala ett årligt belopp till staten och denna nya skatt fick namnet mantalspenning. Efter ett tag infördes vissa undantag, bland de första som blev befriade var adelsmän och militärer, men i princip skulle svenskar mellan 15 och 63 år betala sin mantalspenning en gång om året. Senare blev biskopar och professorer undantagna liksom studenter. Även andra grupper har till och från varit befriade. Åldersgränsen höjdes efter hand först till 15 år och i slutet på 1800-talet till 17 år, senare till 18 år. Även den övre gränsen tänjde man på ibland, så länge t ex bonden satt kvar fick han betala skatt. Beloppet var beroende på var man bodde och vilken social ställning man hade. Fattiga och sjuka var befriade, därför noteras ofta hälsotillstånd eller ekonomisk ställning i längden. För att kontrollera att alla verkligen betalade sin skatt upprättade man

Mantalslängd Vedby socken upprättad den 28 november 1757

mantalslängder som skrevs en gång om året, oftast vid årsskiftet.

Endast hushållsföreståndaren namngavs medan hustru, barn och anställda noterades med ett streck i kolumnerna. I längderna finns tyvärr fler streck än namn. Som släktforskare gäller det att hålla i minnet varför mantalslängden tillkommit – och att de flesta helst inte ville stå med i den. Säkert har många barn fått vara 14 år i några år ...

Mantalslängderna upprättades i 3 exemplar: Kammararkivets, häradsskrivarens och länsstyrelsens. Mest komplett är vanligtvis de som finns i kammararkivet, sämst bevarade är häradsskrivarnas exemplar. Dock finns i regel barnen med namn i häradsskrivarnas ex, hustrun dock bara med ett h men hennes födelseår brukar vara angivet. Från början fanns många kolumner – här kan man t ex se vilka som är tobaksrökare, sidentygsbrukare, hembrännare och t o m kortspelare - och även knähundar finns med! Mantalsskrivningen var i äldre tider i Sverige en årlig registrering av befolkningen. Den motsvaras idag av folkbokföringen som förs av Skatteverket. Begreppet mantalsskrivning har idag upphört och nu är det de

uppgifter som finns i folkbokföringen den 1 november som styr var beskattningen ska ske.

För släktforskaren är mantalslängden ett bra komplement men för hembygdsforskaren en outhärlig källa. När vi för en del år sedan gjorde en kartläggning över Vedby socken hade vi mycket god nytta av mantalslängderna. Kyrkböckerna i Vedby förstördes vid en brand den 26 juni 1782 så för tiden dessförinnan använde vi flitigt mantalslängderna.

Mantalslängder hittar man både hos SVAR och hos Arkiv Digital. Jag läste i Släkthistoriskt Forum nr 4/2012 att Arkiv Digital är igång med digitalisering av mantalslängden 1941 och att 1900-talets längder i princip innehåller lika många uppgifter som kyrkböckerna. Längden för 1941 är dessutom maskinskriven, vilket underlättar för den som inte är så van.

För den som vill lära sig mer rekommenderas Gösta Lexts "Mantalskrivningen i Sverige före 1860" där han sakligt redogör för mantalskrivningens historia (finns att köpa på RÖTTER, www.genealogi.se).

Hjördis Nilsson

Några intressanta databaser i SVAR

Riksarkivet SVAR innehåller en mängd kända och okända databaser som man kommer åt om man abonnerar för 995 kr/år.

Förutom SCB födda, vigda och döda åren 1861-1941 och folkräkningarna så är de övriga databaserna ganska okända. Jag har valt att presentera några denna gång.

Sjömanshusregister

I Sverige har det funnits ca 50 sjömanshus. Deras uppgift var bl.a. att inrätta en understödsverksamhet där pensionerade och yrkesskadade sjömän skulle få bidrag. I sjömanshusen upprättades register med information om sjömännen och de handelsfartyg de mönstrat på/av.

Detta register innehåller information ur mönstringsloggare, tjänstematriklar och sjömansrullor från de 10 sjömanshusen Härnösand, Gamlakarleby, Västervik, Hudiksvall, Söderhamn, Gävle, Karlskrona, Oskarshamn, Visby och Örnsköldsvik.

Jag hittade 48 poster på personer födda i Gråmanstorp, 9st V Sönnarslöv, 9 st Vedby, 41 st Riseberga, 160 fr Ängelholm, 27 från Björnekulla, 38 från Strövelstorp

Frigivna straffarbetsfångar

Fångvårdsstyrelsens arkiv över frigivna straffarbetsfångar mellan åren 1876-1925 har skannats in och registrerats. Uppgifterna från registerkortet, över fångarna, är sökbara och kopplade till skannade bilder av källdokumentet.

Registerkortet innehåller fotografier på de frigivna fångarna samt information om datum för ankomst till fängelset, namn, yrke hemort, brottets art, typ av straff mm. Det är framförallt

registerkort över dömda män som finns i databasen men även ett litet antal kvinnor finns registrerade. Dessutom är det framför allt personer som fått ett straff längre än ett år som finns registrerade i databasen.

Ur denna sökdatas kan du få fram uppgifter om fångens namn, födelseår, födelseförsamling, yrke, straff, yttre kännetecken etc. Du får även se en bild på den frigivne, hur han/hon såg ut vid datumet för frigivningen. På nästa sida finns ett urval bilder på fångar från vårt område.

Fångvård

Fångrullor, Fånglistor och Kyrkoför-samlingar i fångvården.

Här hittar du information om datum för fångens ankomst till fängelset, namn, hemort, brottets art, typ av straff m.m.

Uppgifter som kommit till under olika tidsperioder är födelseår, signalement, foto, klädsel, om fången utövat något hantverk, vilka kläder fången fått i fängelset, vilka extra bestraffningar de fått för sitt uppförande i fängelset. Även uppgifter om fångens föräldrar eller nära anhöriga, uppgifter om tidi-

gare levnadsöden och hur fången skött sig i fängelset finns nedtecknat.

Fångrullorna och fånglistorna kan komma till nytta om du t.ex. i husförhörslängderna påträffar uppgifter på personer som blivit dömda till fängelsestraff.

Generalmönsterrullor

I generalmönsterrullorna redovisas grunduppgifter om soldaterna - från rekrytering till avsked. Här kan du följa soldaten i dessa. De skannade Generalmönsterrullorna täcker i stort det svenska riket från 1600-talets slut fram till omkring 1900.

I rullorna som är uppställda regementsvis får du grundläggande kunskap om enskilda soldater och officerare från 1680-talet -1880-talet. Där anges t ex ålder, civilstånd, födelselandskap, längd, tjänstgöringstid, betyg vid avsked och deltagande i fälttåg.

Krigsarkivets porträttsamlingar

Porträtt ur Arméns och Flottans porträttsamlingar av i huvudsak svenska officerare har skannats in och registreras i denna databas, sammantaget drygt 18 000 bilder.

Uppgifterna från porträttsamlingarna är sökbara och kopplade till de skannade porträtten.

Arméns porträttsamling innehåller även ett antal porträttfotografier av civila kvinnor och män.

Flottans porträttsamling innehåller även gruppfotografier av exempelvis kadetter samt ett antal utländska porträtt.

Rosenberg - Geografiskt lexikon över Sverige

Rosenberg innehåller uppgifter om drygt 66 000 platser i det dåtida Sverige. Du får t.ex. veta orters/gårdars dåtida namn, storlek och taxeringsvärde, i vilka månader som marknader hölls m.m.

Rosenbergs arbete underlättar forskningen och ger en god geografisk insikt i 1870-talets Sverige.

Gråmanstorp. Sn i N. Åsbo hd, Kristianstads län, i s. och v. begränsad af Rönneån. Helsingborg-Hessleholms jernväg genomlöper s. delen och har der stationen Klippan, äfven post- och telegrafstation, mellan det liknämnda stora pappers bruket och den ansefliga handelsplatsen Åby, i hvilken märkas tingshus, bankkontor, sparbank, läkarstation och apotek, gästgifvaregård, marknadsplats, mycket stort bryggeri m. m. 0,379 kv.-mil, hvaraf land 0,376 eller 8,702 tnd, 32 19/48 mtl, 2,391 inv., 1,507,500 kr. fast.-värde. Backig skogsbygd, mot Rönneån oftast fruktbara sluttningar. Fideikommisset Bjersgård upptager 3/4 af sns jord, Klippans pappersbruk på sns gräns eger inom sn flere hemman. Sn utgör med annexet Vedby ett regalt pastorat af 2 kl. i Lunds stift.

Mantalslängder 1642-1820

Mantalslängder för hela Sverige åren 1642-1820 är skannade. Materialet är indexerat på församlingsnivå.

Vissa volymer i beståndet finns inte skannade eftersom de varit i dåligt skick eller för tjocka för att kunna skannas. Det kan även förekomma årsvisa luckor i en del län. Det finns dock ytterligare exemplar av mantalslängderna som förvaras på respektive landsarkiv. Där kan man sannolikt hitta årtal som saknas i Kammararkivet. Dessa är inte skannade eller mikrofilmade, utan man måste då använda originalhandlingarna.

Folkräkning

Databasen är sökbar på personnivå och omfattar helt eller delvis folkräkningar från åren 1860, 1870, 1880, 1890, 1900 och 1910. Resten av 1860, 1870, 1910 och även 1920 och 1930 finns skannade men ännu inte sökbara. Man får själv titta på sidorna.

Lena RE

Källa: www.svar.ra.se

Ett urval frigivna straffarbetsfångar: Axel Johan Persson Palm f 1859 Riseberga, f. toffelmakaren Johannes Andersson f. 1844 i Vedby, f. arbetaren Nils Svensson f. 1861 Sönnarslöv, Carl Emil Persson f 1857 Gråmanstorp, f. dräng Carl Andersson Tufvesson f. 1835 Riseberga, Straffångaren Sven Peter Persson f. 1857 Björnekulla, f. artilleristen Edvard Andersson Fäldt f 1877 Gråmanstorp, f. lanthandlaren Johannes Svensson Lindberg f 1828 Örskelljunga, f. marinsoldaten Pål Svensson Bomb f. 1836 i Riseberga, f. hemmansägaren Hilbert Olsson f 1870 i Starby, f. marinsoldaten Johannes Svensson Kloof f. 1839 i Riseberga och Per Gunnar Ossian Stigner f. 1889 i Björnekulla.

Länskungörelser, en underskattad historisk källa.

På begäran av Fattigvårdsstyrelsen i Örskelljunga församling:

”Försvarslöse manspersonen Pål Bengtsson, hvilken den 16 dennes olovligen afwikit från honom af Örskelljunga församlings Fattigvårdsstyrelse anvisad plats; börande Pål Bengtsson, derest han anträffas, återföras till nämnde fattigvårdsstyrelse.”

Om Pål Bengtsson, som tydligen inte var nöjd med sitt anvisade boende, eller kanske bara kände för att klara sig på egen hand en tid, kan vi läsa i **”Länskungörelserna för Kristianstads Län” (1867)**

Länskungörelserna är en årlig, länsvis utgiven samling av de skrivelser som prästerna läste upp för sin församling från predikstolen varje söndag. Kyrkan var förr den naturliga ”informationsplatsen” för händelser av offentlig karaktär, men säkert avhandlades också mer lättsamma, vardagliga spörsmål när man träffades ute på kyrkbacken. Även idag kan vi som släkt- och hembygdsforskare få intressanta upplysningar i dessa bevarade skrivelser, tyvärr finns inte någon dokumentation från kyrkbacken kvar.....

Lediga gårdar

Det är inte bara personer som efterlyses, utan man får också t.ex. reda på vilka gårdar som var lediga för arrende eller som skulle säljas på auktion och vilka lagfarter som utfärdats vid tingen. *”Som nedannämnde för gäld i mät tagne fastighet wid derå utlyste executive auktion icke kunnat säljas, så komma genom ny sådan auktion, som förättas å följande tid och ställe, samma fastighet i laga ordning till försäljning ånyo utbudas, nemligen Kronoskatte Rusthållshemmanet N:o 5, 1/32 mantal Wedby i Wedby socken och Norra Åsbo härad, Torsdagen den 14 nästinstundande November klockan 12 middagen å nämnde härads Tingsställe i Åby. (1867)*

”Vid Norra Åsbo härads Wårting år

1892 hafwa lagfarter meddelats å:

1. **Ybbarp nr 1 och 2, 13/24576-dels mantal** som Nils Jönsson Brobeck, Kälu Jönsson och Elise Jönsson ärft efter halfbrodern Måns Jönsson.

Ankarlöf nr 1

5. **Ankarlöf nr 1, 1/48-dels mantal** som Lars Andersson och hans hustru Maria Rosengren köpt af Andreas Jönsson för 950 kr.

10. **Damsgården nr 1, ¼-dels mantal** som Anders Månsson å exekutiv auktion köpt från Swen Thomasson för 7.010 kr.

159. **Söndraby nr 1, 1/12-dels mantal med undantag för afsöndrad jord hwilken fastighet Per Nilsson och hans hustru Betty Nilsson köpt af den sistnämde föräldrar Paul Thorstensson och hans hustru Charlotta Thorstensson född Ohlsson, för 15.000 kr.**

Vakant rote

Viktigt var också att menigheten fick reda på när en rote var vakant som man kunde ansöka om att få bli soldat för, och när och var soldaterna sedan skulle inställa sig till ”möten” blev man också påmind om. *”För kompletterande af de wid Kongl. Skånska Husar-Regementet warande vakante nummer kommer rekryt- och remontmönstring att förrättas å Åby gästgifwaregård Torsdag den 9 nästinstundande januari klockan 11 förmiddagen; hwilket till wederbörandes efterrettelse härmed kungöres”*

Viktiga upplysningar för det dagliga

arbetet får man också. *”Sedan den så kallade Kärrbron öfwer allmänna landsvägen vid Björnekulla, i följd af genom wattuflöden uppkomne skador, nedrasat, så har, i enlighet med derom i wederbörlig ordning hit inkommen rapport tjenlig hjälpväg öfwer bäcken vid stället blifwit anlagd; hwilket till trafikerandes underrättelse härmed kungöres”*

Böckerna är väl värda att studera, för ren faktaforskning men också ur allmänt kulturhistoriskt perspektiv. Läsningen kan till en början vara lite knepig, men efter hand som man vänjer ögat vid den gamla stilen, stavningen och sättet att uttrycka sig, kommer man in i en historisk verklighet och får ta del av folkets vardag på ett väldigt påtagligt vis.

En samling av dessa kungörelser från 1850-talet och framåt, både från Kristianstads län och Malmöhus län, finns i föreningslokalen på Studiegården 47:an i Klippan och även Riseberga-Färingtofta Hbf. har en stor samling.

Barbro Andréll

Paul Torstensson 1904

Intressanta databaser för Röttervänner

Nättidningen Rötter består numera av två delar, en öppen del med t ex Anbytarforum och databaser som t ex Porträttfynd. Den andra delen har inloggning och är kopplad till Rötters vänner. Detta är för att det kostar att driva och utveckla tidningen. Det kostar 100 kr för att bli Röttervän.

Om du blir vän får du tillgång till följande intressanta databaser:

- Sveriges 100-åringar
- Släkthistoriskt Forum åren 2008 -2010
- Svenska lantmätare
- Nationalitetsmatriklar
- Medborgarskapshandlingar

Här kommer lite mer om dessa databaser.

”Sveriges 100-åringar” av Aron Valentin innehåller 521 sidor och är en biografisk uppslagsbok som finns att köpa på antikvariat för ett par hundra kr. Här får du tillgång till den som en e-bok som delvis är sökbar. Boken påbörjades redan 1909 och innehåller nästan 5 500 längre eller kortare biografier över åldringar mellan 80 och 100 år från hela Sverige. Det är både fattigfolk och adel som författaren dels har intervjuat men även artiklar från tidningar.

Aron Valentin levde mellan åren 1885 till 1969 och avled i Stockholm. Du kan även ladda hem boken om du vill. Om man kopierar text därifrån, så uppstår en hel del felaktigheter. Kontrollera med bilden på dataskärmen.

Jag sökte på Klippan och fick fram en f.d. garverifabrikör Nils Borgström.

Släkthistoriskt Forum 2008-2010

Samtliga nummer av Släkthistoriskt Forum under åren 2008-2010 finns nu tillgängliga att bläddra och söka i

Svenska lantmätare

Denna databas innehåller 2 böcker om lantmätare; ”Svenska landtmätare 1628-1900 - biografisk förteckning” av Viktor Ekstrand och ”Sveriges lantmätare 1964” utgiven av Sveriges Lantmätares förening. Ur inledningen på den första står följande:

”Sedan Gustaf II Adolf under polska kriget funnit nödvändigheten af tyska landtmätare i arméns tjänst, synes han strax därefter kommit på idén att låta Anders Bure som nyss utgivit sin ypperliga karta öfver Norden, upplära några landtmätare i Sverige, att dels utmäta socknarne och landskapen geografiskt, dels geometriskt hvarje bys ägor. Landtmäteriet började sålunda 1628 med sex stycken landtmätare, som att börja med upp- buro lönen i Stockholm, men 1633 utplanterades på landsstaterna och arbetade i sina respektive län på samma gång deras antal ökades.”

När jag sökte i den första så fann jag att det verkar vara över 3000 lantmätare av olika benämningar som är omnämnda. De är inte bara verk- samma i Sverige utan även i Finland, Estland, Livland, Ingermanland och Keksholms län samt i Pommern.

Det finns ett register på många sidor längst bak där även föräldrar och hus- trur är med. En del sidor är sökbara men inte registret. Det får man gå igenom sida för sida. Alla lantmäta- rna har ett nummer, så sen är det lätt att hitta personen i fråga.

När jag sökte på Gråmanstorp fick jag en träff och en på Riseberga. Det var

två auskultanter.

1912. **Liljenroth Johan Georg**, född 1841 i Riseberga, son till fältkamrer Sven Adolf Liljenroth och Britta Vilhelmina Vittlov. Student 1858. Examen 1866. Hos P. S. Herbst. Furir vid N. Skånska inf. reg. Död 1866 i Sthm.

1913. **Nilsson Sven Otto**, född 1854 i Gråmanstorps s:n. Malmö tekn. skola 1877 Examen 1880. Hos A. F. Lagergréen.

I den andra boken ”Sveriges lantmä-

Harald Andersson
f i Riseberga
Ur Sveriges lantmätare 1964

tare 1964” finns det texter och bilder på yrkesverksamma och pensionerade lantmätare. Den håller på att indexerar dvs bli sökbar.

Nationalitetsmatriklarna

I konsultsarkiven finns det många godbitar, varav de allra mest mat- nyttiga förmodligen är de s.k. Natio- nalitetsmatriklarna, en sorts ”hus- förhörslängd” över svenskar och svenskättlingar i respektive konsulats ansvarsområde. Där finns mer eller mindre utförlig information om de utvandrade, deras äktenskap, barn, adresser, flyttningar, dödsfall o.s.v.

En del matriklar, som t.ex. Hamburg och Lübeck, innehåller tusentals poster medan andra kanske bara har något hundratal. När det gäller just Hamburg och Lübeck är det stora ska-

Sök bland 16 178 poster

Konsulatland	Valj	Födelseland	Valj
Konsulat	Valj	Födelselän	Valj
Förnamn	börjar med	Födelsedatum	exakt
Efternamn	börjar med	Födelseort	börjar med gråmanstorp
Vistelseort	börjar med	Yrke	börjar med
Frisök	☒ Exakt ☐ Alla ord ☐ Något ord <input type="button" value="Sök"/> <input type="button" value="Ny sökning"/>		

Sida 1 av 1 Post 1 till 4 av 4

Förnamn	Efternamn	Födelsedatum	Födelseort	Födelselän	Födelseland	Vistelseort	
Fredrik Wilhelm	Wendel	18620327	Gråmanstorp	Kristianstad län	Sverige	Schleswig-Holstein	Se post
Nils	Johannesson	18440604	Gråmanstorp	Kristianstad län	Sverige	Schleswig-Holstein	Se post
Orvar Jakob	Hellners	18850416	Gråmanstorp	Kristianstad län	Sverige	Hamburg	Se post
Agnes Ellen Maria	Mollerstrom	18820501	Gråmanstorp	Kristianstad län	Sverige	Schleswig-Holstein	Se post

Sökning i Nationalitetsmatriklarna

ror av "arbetsvandrare" som kommer till Tyskland för att arbeta i jordbruk. Där finns också gott om gesäller och hantverkare som troligen reser in i landet för att bygga på sina yrkeskunskaper.

Matriklarna från konsulatet i London omfattar i stort sett endast sjömän som rapporterats in som döda till sjöss eller i främmande länder.

Det finns 16.178 poster från Ryssland, Schweiz, Tyskland, Peru, Kina, England, Frankrike, Colombia, Sydafrika, Indien, Japan och Uruguay. Det är lätt att söka och att läsa dessa texter.

När jag sökte fann jag 581 födda i Kristianstads län, 4 st från Gråmanstorp och en från Klippan.

Medborgarskapshandlingar

Medborgarskapshandlingar, även kallade "Förbehåll" är de svenska konsulatens hemskickade handlingar.

Bakgrunden till skapandet av dessa dokument var en ny lag från den 10 oktober 1894 om förvärvande och förlust av medborgarrätt. Den stora emigrationsvågen skapade uppenbarligen ett behov av att dokumentera vilka av alla emigranter, som fortfarande kunde betraktas som svenska medborgare. Gränsen sattes till 10 år. Hade man varit frånvarande längre tid än så förlorade man sitt medborgarskap, om man inte till närmaste konsulat inkom med ett förbehåll om att få behålla det.

Ansökningarna, eller snarare "förkla-

ringarna", om förbehåll är författade efter en mall, och är mycket utförliga. Innehållet varierar dock men de flesta har följande uppgifter: Sökandens namn, födelsedatum, födelseort, utvandringsår, föräldrar och deras födelsedata och födelseort, maka/ make med födelseuppgifter och alla barn födda i Sverige eller utomlands, inkl deras födelsedatum och födelseort. Dessutom finns ofta en förklaring om var sökanden har vistats under åren sedan utvandringen, uppgifter som är ovärderliga och som inte kan hittas i andra källor.

Förbehållen omfattar över 10.000 akter och med kanske i genomsnitt fyra

personnamn i varje akt kommer det att handla om en mycket stor databas med säkert över 20.000 poster. En del av samlingen handlar givetvis om svenskar i USA, eftersom det var där den överlägset största delen av de svenska emigranterna hamnade. Dock inte så stor del som det procentuellt borde vara. Detta beror säkert på att svenskarna i USA redan efter 7 år hade möjlighet att bli amerikanska medborgare, och därför inte var så intresserade av att fortsätta vara svenskar. I stället är det länder som Tyskland, Danmark, England, Ryssland och Finland som dominerar. Exotiska är onekligen inslagen från Sydamerika, Afrika och Asien, för att inte tala om en och annan "Jerusalemfarare" eller affärsmän i Mexico eller Rio de Janeiro.

Mycket fakta

Jag fann 13 st födda i Gråmanstorp (se bild nedan) och 12 282 födda i Sverige. Det var mycket långa och intressanta berättelser om när och var de hade bott, familjen m.m.

Lena RE

Källa: Rötters hemsida
www.genealogi.se

Sida 1 av 1 Post 1 till 13 av 13

Förnamn	Efternamn	Födelsedatum	Födelseort
Johan Otto	Jonasson-Eckermann	18711104	Gråmanstorp
Fredrik Wilhelm	Hammarlund	18430102	Gråmanstorp
Fredrik Wilhelm	Hammarlund	18430102	Gråmanstorp
Fredrik Vilhelm	Hammarlund	18430102	Gråmanstorp
August	Danielsson	18740708	Gråmanstorp
Olof	Lindvall	18600626	Gråmanstorp
Eva Charlotta	Bengtsson	18690410	Gråmanstorp
Alfred	Bengtsson	18691012	Gråmanstorp
Johanna	Jönsson	18571110	Gråmanstorp
Bengt	Bengtsson	18431016	Gråmanstorp
Ola	Svensson	1812	Gråmanstorp
Johannes	Olsson	18551125	Gråmanstorp
Elna Bengt.	Hjortsdotter	1815	Gråmanstorp

Sökning i Medborgarskapshandlingar

Vägar och gästgiverier i Åsbo och Bjäre härader 1793

Av Guno Haskå

Ett innehållsrikt arkiv som sällan utnyttjas av släktforskarna är kronofogdearkivet. Kronofogden, även kallad befallningsman, var en tjänsteman under länstyrelsen och representerade kronan i sitt fögderi. Under sig hade han ett antal kronolänsmän. Han hade ansvar för ordningens upprätthållande och fungerade som polischef.

Genom den mängd olika uppgifter som ålåg kronofogdarna är deras arkiv också omfattande. De innehåller t.ex. polisförhör, auktioner, ärenden som berör bränning och försäljning av brännvin. En viktig del av kronofogdarnas arbete gällde tillsyn av vägar, broar och av gästgiverier och skjutshåll.

Nedanstående protokoll är hämtat från den översyn som genomfördes 1793 över de skånska gästgiverierna och de viktigaste vägarna i Skåne. Protokollet omfattar Norra och Södra Åsbo samt Bjäre härader. Det finns på Lunds landsarkiv i arkivet för **Kronofogden i Villands, Gärds och Albo fögderi F IX:15**.

Allerödmjukeste Berättelse!
till följe af Befallningen den 20de December förledit År, angående Gästgifware Gårdarne och Wägarne uti Norra och Södra Åsbo samt Bjäre Häraders Fögderi, efter infortrade uplysningar:

Norra Åsbo Härad

1mo **Blekemosa Gästgifwaregård**, som är någorlunda bekvämt bygd, med tillräckliga Wånings och Ladugårdshus, innehafves af en ensam Gästgifware wid namn Hillberg; Därifrån gå Wägar till.

1mo **Röstånga** i Mallmö Län, 1 $\frac{3}{4}$ mihl, hård och stadig wäg med några mindre Backar; En mihl från **Blekemosa** är **Spångs** Bro öfwer Åen **Röen** belägen, hwarifrån **Riseberga** Kyrcka, **HerrevadsClosers** Kungsgård, **Kålleberga** och **Tåstarps** Boställen samt **Exercitiee**

Blekemossa gästgivargård i Perstorp

Platsen **Bonnarps** eller **Ljungby** Hed, jämte **Sorröds** Sjöar belegne, inom $\frac{1}{4}$ ^{dels} mihl till hwarthera; Här afgår äfwen en större Farwäg till Öster, som passerar **Riseberga** och **Färingtofta** kyrckor samt **Snelleröds** Säterie, vidare genom wissa Socknar i **Göinge** Härad, och sedan in åt **Mallmö** Län till Gästgifwaregården **Hör**.

2do **Åby**, i detta Län af Norra Åsbo Härad, $1\frac{1}{4}$ ^{dels} mihl jämn och hård wäg: $\frac{1}{2}$ mihl nära **Åby** afgår en wäg till **Wedby** Kyrcka $\frac{1}{3}$ mihl från Stora landswägen och **Åby** Marknads Plats ligger nära Byen.

3^{tie} **Tyringe** i **Göinge** Härad, 2 mihl,

Sten från 1764 som visar avståndet till de närmaste gästgivargårdarna

Backig, till första hälften hård, sedan sandig, löper genom **Pärstorps** Kyrckjo By, $\frac{1}{4}$ mihl nära **Gustafsborgs** Säterie, hwaräst tillförne warit Glasbruk, och hwartill wägen aflöper nära **Pärstorp**, och sedan vidare, nära **Färingtofta** Kyrcka, genom **Forestads** By, där en Bro är Öfwer Åen **Röen** till **Röstånga** i Mallmö Län.

4to **Bälinge** eller så kallad **Uls** i Norra Härad $1\frac{3}{8}$ mihl, hård och fast wäg med en del mindre Backar; $\frac{3}{4}$ mihl från **Blekemosa** är **Odeljunga** Kyrcka och wid **Harholma** Gård aflöper **Prästewägen** till Annexen **Pärstorp**.

2do **Bälinge eller**

Uls Gästgifware Gård,

har liten och inskränckt Åbyggnad, innehafves af Gästgifwaren **Cederberg**.

Härifrån löper wägar, till:

1mo **Blekemosa**, som förut beskrifwit är.

2do **Kädarp** i **Göinge** Härad $1\frac{5}{16}$ mihl, hård och stadig samt något backig wäg, inom $\frac{1}{4}$ mihl passerar **Bälinge** Rusthåll.

3^{tie} **Fagerhult** i Norra Åsbo Härad, $1\frac{1}{4}$ mihl, hård och backig wäg, hwarwid ligger **Lärkesholms** Frällse Säterie.

4to **Örkeljunga** i Norra Åsbo Härad, 7/8 mihl, hård och något backig väg.

3to **Fagerhults Gästgifverie**, bebos af Gästgifwaren von Vouwren och Quibelius som skiftewis, en månad hwarthera, bestyra Gästgifweriet; De bo nära intill hwarannan och äro försedde med tillräckelige och beqwämlige wåningsrum och Ladugård, Ladugårdshus; Härifrån gå vägar, till

1mo **Markaryd** i Småland, 1½ mihl, backig och sandig. En Prästewäg från Hishults ModerKyrcka tillkommer 1/8^{dels} mihl från Fagerhult; och utgår straxt wid Fagerhult nu brukbar väg genom Killhult och Yxnalt till Wittsjö Gästgifwaregård i Göinge Härad.

2do **Bälinge** som förut nämnt är.

3to **Örkeljunga**, 1 3/4 mihl, backig och hård.

4to **Örkeljunga Gästgifverie**, bestrides af Gästgifwarne Ola och Johannes Bengts Söner som skiftewis, en månad hwarthera hafwa bestyret, bo nära intill hwarannan och äro försedde med tillräckelige och beqwämlige Gästrum jemte Ladugårdshus; och löpa härifrån vägar till.

1mo **Kädarp** i Göinge Härad 1 15/16 mihl, hård och stadig samt något backig väg

2do **Bälinge** eller *Uls* som förut nämnt är, följer *Kädarps* vägen till *Bälinge* Rusthåll.

3to **Fagerhult** som före beskrifvit är; och afgår en mihl från *Örkeljunga* wid *Wärsjötorp* en Farväg till *Wittsjö* Gästgifwaregård i *Göinge* Härad.

4to **Ekebräna** eller så kalladt *Ellna*-bygget i *Halland* 1½ mihl, backig, merändels af lös Skogsjord.

5to **Östraljungby** 1 ¾ mihl, backig och hård väg hwarwid ligger *Rya* Kyrckjo By, och *Kopparhammaren* Järnhyltan.

Örkeljunga Gästgifveri			
Härifrån Skjutbas	Stenväg	Ånga	Mjukt
Till Östra Ljungby	1,9	3	23
" Fagerhult	1,9	3	23
" Blekemåsa	2,6	4	42
" Elna bygget	1,6	2	72
" Kädarp	2,0	3	40

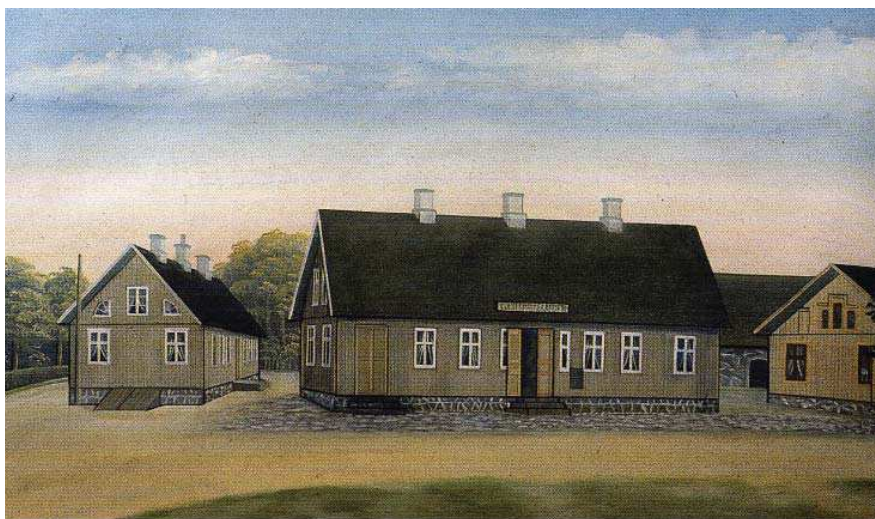
Skylt som beskriver avstånd till närliggande gästgivargårdar

5to **Östraljungby Gästgifverie** bestrides af Gästgifwaren Pramborg, som är försedd med tillräckelige och beqwämlige Gästrum och Ladugårdshus; hwarifrån gå vägar till.

1mo **Örkeljunga** som förut omnämndt är.

2do **Åby** i Norra Härad, ¾ mihl, hård och fast väg, med någre betydellige Backar däraf de 2^{ne} swåraste finnas wid så kallade *Bäljande* Bro som består af ett Stenhwalf. 1/8 mihl från *Östraljungby* passeras *Blasinge* Säterier, och ½ mihl från *Östraljungby* ligger *Gråmanstorps* Kyrcka och By, där vägen afgår till *Bjerdsgårds* Säterier ¼ mihl därifrån.

3to **Åstorp** i Södra Åsbo härad 1 mihl, hård och jemn väg; 3/8^{dels} mihl från *Östraljungby* ligger *Källna* Kyrcka och *Tranarps* Pråmställe, hwaräst 2^{ne} Pråmar hållas till farthen öfwer *Åen* *Röen*. Wid *Källna* kyrcka löper en väg i Norr, genom *Bolestads* By till Landswägen emellan *Östraljungby* och *Engelholm* wid *Gångewads* bro. I *Tranarps* By afgår en Farväg i Norr genom *Starby* och *Höjja* Kyrckjo Byar till *Engelholm*, och en i Söder till stora Landswägen utför *Quidinge*. Wid *Grytewads* Bro 1/8^{dels} mihl nära

Örkeljunga gästgivargård

Åstorp, till Norr, går en väg genom *Ausås Kyrckjo By* till Landsvägen emellan *Ingelstorp* och *Engelholm* wid så kallade *Bialitts* huset.

4to **Engelholm** 1 $\frac{3}{4}$ mihl jämn väg; första $\frac{3}{4}$ ^{dels} mihlen hård sedan dels smurig och dels sumpig hwarå är först *Gångwads Bro*, äfwensom härwid ligger *Össiö* och *Skillinge* sätesgårdar, samt *Össiö*, *Munkaljungby* och *Rebberberga* Kyrckor. Wid *Byen Axtorp* $\frac{3}{4}$ mihl från *Östraljungby* afgår åt Norr en farväg till *Tåssiö Kyrcka* och *Rössiöholms* säterie 1 mihl därifrån, och vidare till *Woxtorp* i Halland.

5° **Margretetorp** i *Bjära Härad* 2 $\frac{1}{8}$ ^{dels} mihl, åtföljer *Engelholmsvägen* till *Munkaljungby Kyrcka*, där denna afgår till Norr öfwer en mindre Bro wid *Rödamölla* förbi *Tåstarps* och *Hjernerps* Kyrckor.

6° **Åby Gästgivarvärd** hwaraf är Tinghus för *Norra Härad* samt en större Marknad den 13 Julii Åhrligen, tillhör *Högwählborne Herr Baron* och *Ryttmästaren Stael von Hollstein* på Säteriet *Klippan* $\frac{1}{8}$ ^{dels} mihl härifrån hwaräst är *Pappersbruk*; och är detta Gästgifverie försedt med nödwändige Gästrum samt annan oumgängelig åbyggnad i medelmåttigt stånd och på Vägar härifrån till:

1mo **Röstånga** i *Mallmö Län* 2 mihl, hård och jämn väg utom första $\frac{1}{4}$ ^{dels} mihlen som är något smurig, passerar *Herrewads Closters* Kungsgård, och sammanstöter wid *Spångs* bro med vägen från *Blekemosa*.

2do **Blekemossa**, som förut omrördt är.

3^{tio} **Östraljungby** Dito Dito

4to **Åstorp** i *Södra Åsbo Härad* 1 $\frac{1}{4}$ ^{dels} mihl, hård och jämn; vägen löper öfwer *Sönnarslöfs Bro*, som består af Fem Gråstenschwalf öfwer *Åen Röen*, igenom *Sönnarslöfs Kyrckjoby*, lämnar på Södra sidan $\frac{1}{2}$ mihl therifrån *Drakesholms* beryktade

Teckning från fältmätningsskårens besök 1820 på Örkelljungas gästgivarvärd i samband med uppmätningar för den skånska rekognoseringskartan.

Säterie, hwartill från denna sidan inga andra än skogsvägar finnas, samt på Norra sidan *Tommarps Kungsgård* inom $\frac{1}{4}$ ^{dels} mihl, sedan *Quidinge Kyrcka* och *Gyllenbjelkiska Hospitalet* helt nära, går längre fram genom *Björnekulla Kyrckjoby*. Inom $\frac{3}{4}$ mihl från *Åby* wid en liten bro kallad *Sänckewads Bro* afgår åt Söder en väg till *Wrombs Gunnastorp Säterie*, sedan genom *Norra Wrombs Kyrckjoby* och vidare i *Mallmö Län*, förbi *Billesholms Majors Boställe* och *Bjufs kyrcka*

Rum- och Ladugårds Byggnader, och gå härifrån vägar till.

1mo **Åby**, som förut beskrifwit är
2do **Östraljungby**, Dito

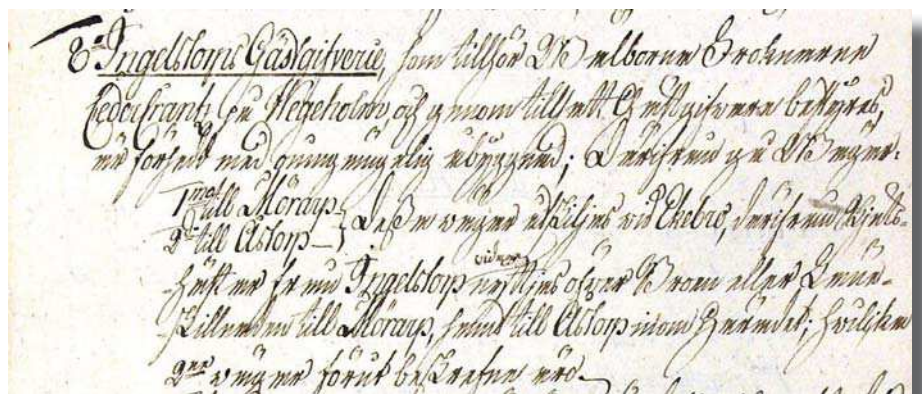
3^{tio} **Ingelstorp** 1 mihl, jemn och hård väg, åtföljer den här näst intill beskrefne vägen till *Ekebro*. Emellan *Åstorp* och *Ekebro* afgår till väster *Prästewägen* till *Broby Kyrcka*, annexe till *Björnakulla*; och till Öster afgår en väg till *Wrombs Gunnastorps Säterie*

Södra Åsbo Härad

7° **Åstorps Gästgivarvärd**, hwarwid är Tinghus för *Södra Åsbo Härad*, tillhör Gästgifwaren *Brandt*, nu försedd med de oundgängeligaste

4to **Hellsingborg** i *Mallmö Län* 2 mihl

5to **Mörrarps** Gästgifverie, Dito 1 mihl. Dessa 2^{ne} vägar åtföljas öfwer *Ekebro*, hwarå Gräntzen är mellan

Ingelstors Gästgiveri (Bild ur originalhandlingen)

Länen, på norra sidan Broen åtskiljas de, den ena löper till höger wid sidan af *Flenninge* Gästgifverie och *Rosendals* Säterier till *Hellsingborg*, och den andra till vänster genom *Mörarp*, hwarefter vägen fördelar sig, en till *Landscrona* och en annan till *Lund* och *Mallmö*.

8° *Ingelstorp*s Gästgifverie, som tillhör Wälborne Frökmarne *Ceder-crantz* på *Wegeholm* och genom tillsatt Gästgifware bestyres, är försedd med oungämelig åbyggnad; Därifrån gå Wägar:

1mo till ***Mörarp***

2do till ***Åstorp***. Dessa wägar åtskiljas wid *Ekebro*, därifrån Skjutshästar från *Ingelstorp* vidare nyttjas öfwer Broen eller Läneskillnaden till *Mörarp*, samt till *Åstorp* inom Häradet; hwilcka 2^{ne} wägar förut beskrifne äro.

3^{tie} till ***Engelholm*** 1 mihl, är jämn wägdels af leraktig dels af mullig och dels af sandig Jordmån, således snart upblötad, och har eljest inga beswärligheter eller Backar, utom den *Engelholmska* Brolijden, där vägen går neder till den nuwarande Pråmen, hwarå Öfwerfarten å *Röne* Åen där sker, Wid *Bialitts* Krogen på Halfwa vägen mellan dessa ställen tillstöter vägen från *Hellsingborg*, och *Fleninge* Gästgifwaregård i *Mallmö* Län som ligger $\frac{3}{4}$ mihl härifrån.

$\frac{1}{4}$ ^{dels} mihl härifrån wid *Ströfwelstorp*s Kyrckjoby går denna tillstötte vägen öfwer en Ström och Bro kallad *Ströfwelstorp*s Bro, och gör denna Ström som först *passerat Ekebro*, så wäl ofwan som nedan ända ut till Salt-sjön wid *Wegeholm* skillnad mellan *Christianstad* och *Mallmö* Läner; Och wid denna *Bialitts* Krog afwiker åter den neder *Östraljungby* Gästgifweri omnämde Farvägen genom *Ausås*, och går vidare öfwer *Nybro*, wid och förbi *Wegeholms* Säterier $\frac{1}{4}$ mihl från stora Landsvägen, inåt *Kullen* i *Mallmö* Län till Fiskelägen och andre för flera Ortens Allmoge

oungämelige och nödwändige Platser.

Spannarps Säterier ligger äfwen inom $\frac{1}{4}$ mihl intill stora vägen emellan *Bialitts* Krog och *Engelholm*. Emellan *Ingelstorp* och *Bialitts* Krog löper Prästewägen emellan *Ausås* och *Ströfwelstorp* öfwer stora vägen.

Bjära Härad

9° *Margretetorp*s Gästgifverie, bestrides af Rusthållaren *Ola Nilsson* som är försedd med nödwändige rum och åbyggnader till resandes behof; och löper wägarne härifrån till:

1mo ***Engelholm*** $\frac{1}{4}$ mihl öfwer *Rebbelberga* Broar, genom *Rebbelberga* by hwarförinnan den åt wäster lämnar *Engeltofta* Säterier och *Barkåkra* Kyrcka.

2do ***Östraljungby***, som förut är beskrifwen, hwarwid inom $\frac{1}{4}$ mihl *Hjernerps* Kyrcka är belägen.

3^{tie} ***Östra Karup*** i Halland 1 mihl, öfwer den så kallade Hallands Ås, af hård Jordmån med swåra backar och något stenig.

4to ***Båstad*** $\frac{1}{2}$ mihl, hård wäg med swåra backar, något stenig.

5^{tie} ***Wästra Karup*** i *Bjära* Härad $\frac{1}{4}$ mihl, hård och något backig samt stenig wäg, löper från *Båstads* vägen nära *Förslöf* $\frac{1}{2}$ mihl från *Margretetorp*, och går genom *Grefvie* Kyrckoby.

I *Wästra Karup* är för några År sedan inrättadt et Gästgifverie, till deras tjenst som i angelägna ärender behöfwa resa till eller från *Torikow*, som härifrån ligger $\frac{7}{8}$ mihl, och har under vägen *Houfs* Kyrcka hwarwid en Wäg tillkommer från *Båstad*.

Wid *Förslöf* tillkommer en Wäg genom *Barkåkra* utmed *Engeltofta* från *Rebbelberga* och *Engelholm*.

10° *Båstad*, här bestyres Gästgifweriet af Staden som ständigt har en Gästgifware tillsatt, hwilken förser Resande med theras behof; och finnas wägar härifrån till:

1mo ***Östra Karup*** i Halland $\frac{7}{8}$ mihl, till största delen sandig och sumpig men i öfrigt jämn wäg.

2do ***Margretetorp***, genom *Förslöf*, sådan den förut är beskrifwen.

3^{tie} ***Engelholm*** $\frac{2}{4}$ mihl, som åtföljer sist nämde Wäg till *Förslöf*, hwarifrån den afgår, är hård och jämn, löper framom *Barkåkra* Kyrcka och *Engeltofta* Säterier, öfwer en större hwälfder *Gråstens* Bro wid *Errarps* Qwarnar. Nära härintill $\frac{1}{2}$ mihl från *Engelholm* afgår en mindre wäg till *Skepparekroken*, *Magnarp*, *Weyby* och *Grytehamn*.

4to ***Torikow*** $\frac{1}{4}$ mihl, hård wäg med grufweliga Backar, går förbi *Houfs* Kyrcka, hwarwid, som förut sagt är, En wäg afgår till:

5to ***Wästra Karup*** $\frac{7}{8}$ mihl från *Båstad*.

Så wähl i *Torikow* som *Wästra Karup*, äro Personer tillsatte som, för dem hwilka äro stadde i Ämbets eller andra särdeles angelägna ärende, skaffa skjuts från:

Torikow till *Båstad* och *Wästra Karup*, *Wästra Karup*, till *Båstad*, *Torikow*, *Engelholm* och *Margretetorp*, genom de förut beskrefne wägar.

Sluteligen anmärckes, at:

Wid *Tranarps* Pråm emellan *Östraljungby* och *Åstorp* är swår wid stora Wattufloder, och wid islossning *inpracticabel*, men sällan öfwer ett par dygn, då vägen får tagas om *Åby* 2 mihl, som gör 1 mihls omwäg; merändels nyttjas samma hästar utan ombyte i *Åby*.

Wid *Ströfwelstorp*s Bro kan det hända wid stora wattufloder at vägen öfwerswämmas, men gör sällan hinder i *passagen* öfwer et dygn; wägen är af jemn och starck bott. * * *

”Talande silver”

Inför höstens nummer av Släktbladet beslöt vi i redaktionen att temat skulle vara ”Inte bara kyrkböcker” för att kanske upptäcka lite andra källor när man forskar. Vi diskuterade om olika typer av forskning och Barbro A nämnde att hon visste en man som forskade på silverskedar, närmare bestämt inskriptioner på silverskedar och de människor som inskriptionen handlade om. Jag fann detta så spännande att jag föreslog att jag skulle ta kontakt med vederbörande och få fram lite fakta om företeelsen och kanske få skriva om det i tidningen.

Telefonkontakt togs och en regnig eftermiddag i somras mötte jag så mannen bakom den lite annorlunda forskningen, **Lennart Svensson**.

Lennart är medlem i vår förening sedan ca 5 år tillbaka och är även en mycket aktiv medlem i Hembygdsföreningen. I sitt aktiva yrkesliv arbetade han, efter sin ingenjörutbildning, huvudsakligen inom svensk industri som utvecklingschef och VD. Åren före pensioneringen drev han egna företag tillsammans med sin hustru **Anita**. De är bosatta i Lund och har sommarhus i Färingtoftatrakten.

Lennart berättade att hans intresse för inskriptionsskedar i silver började för ca 25 år sedan på Älvsjömässan i Stockholm. I en monter låg där en sked med en inskription baktill på skedskaftet som väckte hans nyfikenhet. Det blev en utmaning att ta reda på vem den personen var som, enligt texten på skeden, funnits på 1700-talet. Skeden har följande inskription:

För trogen Tienst och till åminnelse efter Lagm och Rid Friherre A-D Stiernclou Lilienberg Född d. 1 nov 1711 död d. 3 Martii 1777 S:N:S A:C:D.

Anders Daniel Stiernclou Lilienberg visade sig bl.a. ha varit i besittning av Ågerups Säteri i Norra Rörum. Enligt silverskedens stämplor har den tillverkats i Kristianstad 1805 alltså mer än 25 år efter Anders Daniels död. En förklaring till det, säger Lennart, är

Lennart Svensson

troligen att skeden utdelats till trotsjånare som lämnat sin plats långt efter husbondens död.

Från bankfackets säkra förvaring hade Lennart varit vänlig nog att ta fram en hel del av sina fina silverskedar och under hans kunniga och medryckande guidning fick jag uppleva historierna bakom inskriptionerna på de vackra skedarna. Skedarna kan indelas i olika kategorier som: dop/bröllopskedar, belöningskedar, begravningskedar och övriga. På skedarna var det oftast namn och datum för händelsen och orten, på belöningskedarna anledningen till att de delades ut, ofta gavs de till någon för lång och trogen tjänst. Begravningskedar gavs bland annat till bärarna av kistan och ibland till någon av tjänstefolket till åminnelse av den avlidne. Skedar kunde också utdelas för särskild yrkesskicklighet.

Ju mer Lennart berättade om sina skedar och dess historia desto mer förstod jag att här har krävts mycket mer än att ”bara forska i kyrkböcker”. På min fråga om vilka källor han hämtar sin kunskap ur, kan jag bara återge en bråkdel här:

Svenska Adels Ättartavlor, bruksarkiv, slottsarkiv, Patriotiska Sällskapet, hushållningssällskapen, bygdehistoriska källor, riks- och landsarkiv, kommunarkiven, privata arkiv och så na-

turligtvis en massa böcker om silver och silversmide och div. historiska böcker och skrifter.

All denna forskning kräver naturligtvis en ordentlig dokumentation och det är otroligt att se historierna om varje sked på pränt med fotografier, inte bara av skedarna, utan all tänkbar dokumentation, kopior av kyrkböcker, gamla tidningsurklipp etc. Lennart åker gärna ut till platserna som har anknytning till personerna bakom inskriptionerna och fotograferar själv.

Som kronan på verket gav han 2006 ut en bok ”Ristat i Silfwer” där han berättar om sina inskriptionsskedar och där foton och text väver ihop berättelserna om människorna bakom gravyren på ett lättläst och tilltalande sätt.

I följande artikel kan ni läsa Lennart Svenssons *egen* berättelse om en av hans favoriter bakom inskriptionerna, nämligen den om **Kajsa Brita**.

Varmt tack till Lennart för att du tog dig tid och lät mig ta del av din samling och forskning och jag kan inte motstå att ta med en inskription på en sked som Lennart hänför till kategorin *övrigt*. På skeden står att läsa: ”Tack för resan till Landskrona” Den resan skulle man nog ha varit med på!

Eivor Johansson

Kajsa Britas belöningssked

av Lennart Svensson

I min samling inskriptionsskedar är hela det sociala mönstret representerat. Här finns t ex ätten Brahes begravningskedar, en hemvändande krigsfånges minnessked och smeders belöningar för mäterligt smide. Men en av favoriterna är en sked som 1896 utdelades av "Kalmar läns södra Kongliga Hushållningssällskap" till fårvakterskan **Kajsa Brita Andersdotter** i Bredsättra på Öland. Hon fick belöningen för inte mindre än 39 års arbete som "fårvakterska". Maken **Daniel** får samtidigt belöning för en ännu längre tjänst som fårvaktare.

Belöningskeden är tillverkad av silversmeden Axel Rosin (änkan) i Kalmar 1896. Modellen är "Gammal fransk" och storlek som äldre typ av matsked. Skeden har följande inskription:
Af Kalmar läns södra Kongl Hushållningssällskap till hustru Kajsa Brita Andersdotter för 39 års tjenst såsom fårvaktare hos bymännen i Bredsättra

Mina efterforskningar kring belöningskedens Kajsa Brita har gett följande resultat.

Kajsa Brita Andersdotter föddes den 22 april 1822 i Haglerum, Bredsättra socken nära Borgholm på Öland. Hon gifter sig i Bredsättra den 9 november 1856 med drängen Daniel Jonsson, född den 10 oktober 1817 i Virserum. Makarna är då 35 och 39 år gamla.

Under tiden före giftermålet arbetar Kajsa Brita som piga på födelseplatsen Haglerum och i grannbyn Kläppinge. Efter giftermålet slår sig makarna ner i Bredsättra där Daniel redan bor. Här föds också deras två barn, Anders Johan 1857 och Stina Kajsa 1864.

I 1860-talets husförhörsbok för Bredsättra har Daniel noterats som "Vaktare". Senare kompletterat med benämningen "Inh". Familjen bor således som "Inhyses folk" under Bredsättra by. Under senare delen av 1880-talet och in på 1890-talet återfinnes familjen under "Bredsättra Backstugusittare".

Enligt församlingsboken för Bredsättra år 1900 bor familjen kvar i Bredsättra. Med undantag av dottern som lämnat hemmet.

Det är år 1896 som Kajsa Stina får sin belöningsked efter 39 år som

fårvaktare. Samtidigt får även maken belöning för inte mindre än 53 år i samma syssla.

Belöningarna föregås av att byordningsmannen Per Nilsson i Bredsättra den 1 juli 1895 tillskriver Hushållningssällskapet. Han anhåller där "ödmjukeligen"

"att någon lämplig belöning måtte tillerkännas gamle fårvaktaren Daniel Jonsson och hans hustru Kajsa Brita Andersdotter, som största tiden af sin lefnad skött denna befattning, mannen från 1842 och hans hustru från 1856, hvilket de än i dag fortfara med".

Med skrivelsen till Hushållningssällskapet bifogar Per Nilsson protokoll från extra kommunalstämma den 2 juli och pastorsexpeditionens Frejdebevis. Protokollet lyder

§ 1

En ansökan, från byordningsmannen Per Nilsson i Bredsättra, till Kalmar Läns södra Kongl Hushållningssällskap om någon belöning för byns Fårvaktare Daniel Jonsson och hans hustru Kajsa Brita Andersdotter upplästes, och får stämman på det varmaste förorda denna ansökan samt vitsorda att den tid de tjenat är rätt uppgifven.

Sålunda beslutat betygar Carl Hildebrandt Stäm. ordförande

Frejdebeviset lyder

Arbetaren Daniel Jonsson i Bredsättra by är född år 1817 och hans hustru Kajsa Brita Andersdotter är född 1822, ega båda försvarlig kristendoms-kunskap, äro berättigade att begå H. H. Nattvard och åtnjuta medborgerligt förtroende. Dessa åldriga makar hafva under många år varit fårvaktare och visat en särdeles ömhet om dessa djur. De rekommenderas derföre värdsamt till erhållande af någon belöning, den de gjort sig välförtjenta af, för denna tjenst.

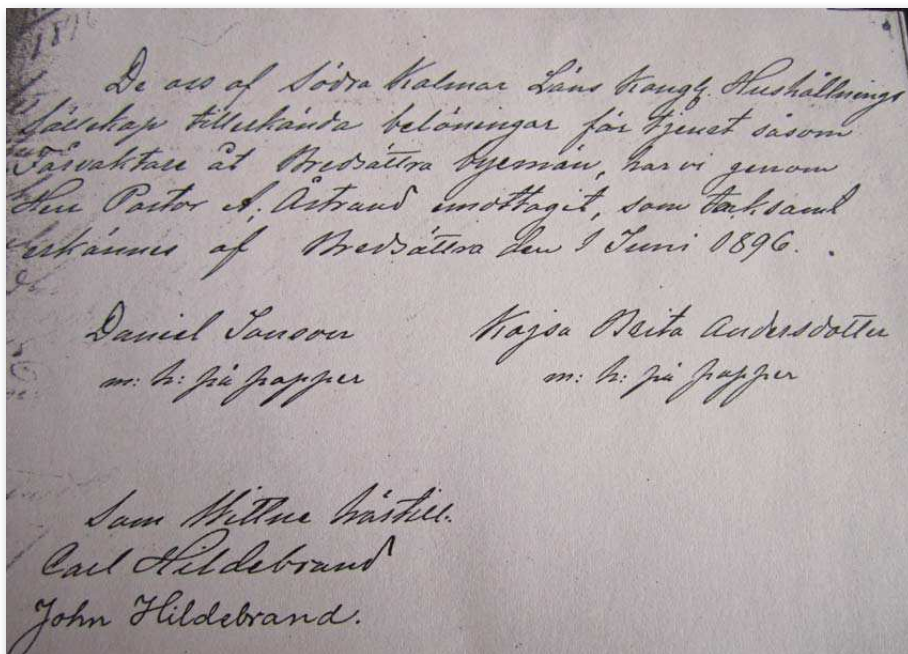
Bredsättra i Pastorsexpeditionen den 18 December 1894

Vid ordinarie årssammanträde med Kongl. Hush. Sällskapets avdelning inom Ölands Norra Mot på Mossberga den 8 juli 1895 beslutas

§ 8

Fårvaktaren Daniel Jonsson och hans hustru Kajsa Brita Andersdotter, vilka under en lång följd av år utöfvat fårvaktaresysslan inom Bredsättra by. Belöningen föreslås blifva matskedar af silfver.

På afdelningens vägnar Hj. Hultenberg

Kajsa Brita och Daniels tackbrev till Hushållningssällskapet.

År 1905, den 18 augusti, dör Kajsa Brita, av "slag" 83 år gammal. Makarna har då varit gifta i nästan 50 år. Daniel dör av ålderdom 89 år gammal den 20 juli 1907.

Källor:

Kalmar läns Hushållningssällskap, arkivet Kalmar

Kungliga biblioteket, Tidningen Kalmar, digitaliserade tidningar

Genline AB

Svenskt silversmide, Nordiska museet 2000

Vid denna tid är nu de båda trotjänarna 77 resp 73 år gamla. Överlämnandet av belöningarna sker vid en högtid i Bredsättra kyrka. Högtiden refereras i Tidningen Kalmar den 6 maj 1896.

Enligt tidningsnotisen har Daniel belönats med ur med kedja. Hans belöning beslutades av Hushållningssällskapet bli silversked/ar och här har det i stället blivit fickur med kedja. Möjligen kan byamännen i efterhand påverkat Hushållningssällskapet att ändra typen av belöning. Kanske på önskan från Daniel som haft mer glädje av en klocka.

De båda belönade tackar och erkänner mottagandet av belöningarna i ett brev daterat den 1 juni 1896. Brevet har skrivits och undertecknats med annans hjälp. Under respektive namn finns noterat "m. h. på papper", dvs med handen på papperet. Detta betyder att undertecknarna inte kunnat skriva för egen hand. Men genom att ha handen på papperet när annan person skriver namnet godtages detta som underteckning. Anledningen är troligen att Kajsa Brita och Daniel av ålder inte själva kunnat föra pennan för att skriva eller underteckna sitt brev.

— En oronlig och särdeles högtidlig akt försiggick i Bredsättra kyrka sistlidne söndag efter gudstjenstens slut. då till fårvaktaren Daniel Jonsson och hans hustru Kajsa Brita Andersdotter öfverlemnades dem af Kalmar läns södra kongl. hushållningssällskap tilldelade belöningar. den förre för 53 och den senare för 39 års trogen tjänst hos bymännen i Bredsättra. mannen ur med kedja och hustrun två matskedar af silfver. Akten förrättades af komminister Åstrand, som i ett lämpligt tal med anslutning till den 6:te versen i Davids 101 psalm framhöll, huru Guds ögon framför allt hos sina tjänare se efter troheten samt huru denna trohet, om den skall vara af äkta slaget, måste vara förenad med fromhet, med en sann gudsfuktan. Den högtidliga akten, som på de närvarande gjorde ett synbarligen djupt intryck, afslöts med afsjungandet af sv. ps. 421: 4, 5.

Kajsa Brita och Daniels belöningar uppmärksammas i Tidningen Kalmar den 6 maj 1896.

Vem har svaret, om inte urmakaren? av Jan G Ljungström

Gert Johansson som är medlem i vår förening, visste att hans mormor hade en bror Carl August som hade utvandrat från Högnäs gård, Hedesunda, 5 mil från Gävle. Längre hade Gert försökt hitta honom.

Plötsligt en dag när Gert läser Gefle Dagblad, så upptäcker han en artikel som handlar om en Olof Ohlson född på samma plats som Gerts mormor. Han läser vidare och upptäcker att det är hennes kusin! Gert visste inte att Olof hade rest till Amerika och nu fick han läsa om hans framgång som urmakare.

Nu trodde Gert att detta skulle hjälpa honom att hitta Carl August, så han kom till mig när det är öppet hus på söndagar och visade artikeln. Jag tyckte den var så trevlig och bad att få använda den i vår tidning.

Här följer artikeln som var publicerad i Gefle Dagblad 9 januari 2012 med tillstånd från författaren.

Nu är helgerna över och klockan kopplar greppet. Följ spåren efter uppfinnaren Olof Ohlson från Hedesunda, som ägnade sitt liv åt att få tiden att gå så exakt som möjligt.

I oktober 1888 lämnade urmakaren Olof Ohlson Gävle för att söka arbete och bosatta sig i USA.

Knappt ett år senare var han anställd vid världens största klockfabrik, Waltham Watch Company i Massachusetts.

Med sin skicklighet blev han snabbt en av fabriken ledande män och med titlar som General Superintendent, Master Mechanic och Master Designer basade han över tusentals anställda i koncernen. Ohlson konstruerade, designade och patenterade själv de flesta delarna till de världsberömda

Waltham Watch Company's magnifika fabriksbyggnad i Waltham, Massachusetts. Byggnaden uppfördes 1851 och finns kvar än i dag.

Waltham-klockorna och blev med tiden, med sina drygt 30 patent inom klockmekanik, en av Amerikas mest kända uppfinnare.

Bondsonen Olof Ohlson var född 1864 på Högnäs gård i Hedesunda. I övre tonåren lämnade han bondelivet i sin hemby för att utbilda sig till urmakare i Gävle. Han fick i början av 1880-talet plats som lärling hos Jonas Meurthin, en av Gävles mest framstående urfabrikörer på Drottninggatan 28. Efter avslutad utbildning och avlagt gesällprov i december 1885 belönades Olof Ohlson med Hantverksföreningens stora silvermedalj, ett tecken på att han visat stor skicklighet inom sin yrkesgrupp.

I december 1886 skrev han sig permanent som urmakare i staden, men redan efter två år, den 5 oktober 1888, packade han sina väskor och lämnade Gävle för att bosatta sig på andra sidan Atlanten – i USA.

I augusti 1889 kom Ohlson till staden Waltham, i närheten av Boston i Massachusetts. Där låg vid den tiden världens största klockfabrik, Waltham Watch Company, med omkring 4 500 anställda. I fabriken arbetade sedan tidigare ett flertal svenska och norska urmakare och Ohlson fick omedelbart anställning. Med sina goda referenser avancerade han snabbt till fabriken Master Designer, med ansvar att

utveckla alla kommande Waltham-modeller. Med sitt tekniska kunnande och sin innovativa förmåga gjorde Ohlson en stor mängd uppfinningar och förbättringar, inte bara på de fickur och armbandsur som företaget tillverkade, utan även de maskiner som tillverkade klockdelarna.

På sitt kontor, som av alla kallades Ohlsons Office, experimenterade han med sina uppfinningar och förbättringar. Vid sin sida hade han två assisterande urmakare, svensken John Ekwall och norrmannen Ole O Aune.

I september 1907 fick Ohlson ännu

Master Designer Olof Ohlson med sin svenska hustru Eleonora Anderson. Passfoto från 1923.

en ledande befattning i företaget. Då blev han utnämnd till General Superintendent med ansvar för hela fabriksverksamheten. Waltham-klockorna blev med tiden världens mest kända och exklusiva klockor. Från mitten av 1880-talet producerade företaget några av de mest exklusiva fickur som någonsin skapats och det mest exklusiva i 18k guld, "Premier Maximus", konstruerades 1908 av Olof Ohlson. Alla klockor som lämnade fabriken var också graverade med ett individuellt serienummer som än i dag kan visa exakt dag för produktionen.

Men det var ändå inte inom själva urmakeriet som Ohlson fick sitt mesta beröm. Det var genom konstruerandet av de automatiska maskinerna som tillverkade delarna till alla klockor. På det området hade han koncernens bästa kunskap och fick därför titeln Master Mechanic. Om det blev fel på någon maskin och ingen kunde hitta felet, så sade personalen bara "ask Mr Ohlson". Och givetvis tog det inte lång tid för Ohlson att hitta felet.

Med åren blev uttrycket "ask Mr Ohlson" även ett välkänt ordspråk också bland invånarna i staden Waltham. Om det var något som man inte visste eller ville veta, så ryckte man bara på axlarna och sa "ask Mr Ohlson".

Genom åren tog Olof Ohlson 32 olika patent inom klockmekanik i USA, det första i januari 1897. Han hade patent på bland annat uppdragsanordningarna "skipper" på Waltham-klockorna, en balansbom, en rekylande spärrhake och en ruckarm som kallades Ohlsons regulator.

Han tog även i april 1913 patent på en flygmaskin, en tryckmätare 1920 och en väggklocka 1921. Ohlsons innovationer och skicklighet uppmärksammades inte bara i USA. Han var vida känd i urmakarkretsar världen över och tilldelades genom åren ett flertal utmärkelser. 1915 belönades Ohlson med guldmedalj på Panama Pacific Exposition i San Francisco och i augusti 1922 fick han av kung Gustaf V, genom den svenske vice konsuln i Boston, ta emot den svenska Vasaorden. Ännu

ett erkännande för hans mångåriga tekniska och vetenskapliga arbete.

Ohlson blev trogen Waltham-koncernen i nära 45 år. 1933 lämnade han företaget med pension och hyllades då som företagets genom tiderna främsta tekniska designer. Han var då 69 år men blev dock ingen stillasittande pensionär. Ohlson startade i stället ett eget bolag i Waltham, Ohlson Metal Products Company, med inriktning på finmekanik.

Waltham Watch Company, som startade 1850, var fram till 1950-talet världsledande inom klockindustrin. De exklusiva klockorna gjorde succé över hela världen och genom åren producerade företaget omkring 40 miljoner högkvalitativa klockor, hastighetsmätare och kompasser.

1957 upphörde all produktion och företaget ombildades till Waltham

Precision Instrument Company. Rättigheten till namnet Waltham Watch Company såldes till Hallmark Watch Company i Chicago, som fortsatte att sälja importerade klockor med namnet Waltham. Än i dag kan man köpa moderna kvartsur som heter Waltham, men de har inget samband med de "äkta" Waltham Watches, som alltså gick i graven 1957.

Olof Ohlson själv avled vid 81 års ålder den 25 februari 1945 i sitt hem på 9 Central Avenue i Newtonville i Massachusetts.

Den världsberömde klockdesignern, Hedesundasonen och Gävlebon, och som under decennier var en av de viktigaste länkarna i världens största klockfabrik, vilar i familjegraven på Newton Cemetery i Massachusetts.

Jan G Ljungström

Amerikansk tidningsannons från 1913 med de världsberömda klockorna som Olof Ohlson designat.

Novemberträff - bouppteckningar

Britt Bengtsson

Kvällens tema var bouppteckningar och det var kanske fler än jag som fick revidera sin uppfattning om vad som finns att se i en dylik. Självt har jag väl lite vagt satt likhetstecken mellan bouppteckning och uppräknings av en massa saker som ett dödsbo innehåller i form av ev. fastigheter och lösöre. **Britt Bengtsson**, kvällens föreläsare, fick oss att, på ett kunnigt och engagerat sätt, inse värdet av att gå igenom även bouppteckningar när vi släktforskar.

Hon betonade vikten av att noga gå igenom ingressen (inlednin-

gen) i uppteckningarna eftersom det oftast är där man kan hitta uppräknings av alla de personer som berörs och som kan vara intressanta för ens vidare forskning. De sista sidorna kan t.ex. innehålla anteckningar om den avlidne innehaft *barnagods*. Barnagods innebär förvaltning av barns arv efter nära anhörig.

I de fall bouppteckningen föranledde en auktion var det många

gå igenom auktionsprotokoll för att finna namn på sådana.

Bouppteckningar som är upprättade t.o.m. juni 2001 förvaras hos de olika Landsarkiven men efter det datumet är det Skatteverket som ansvarar för arkiveringen av registrerade bouppteckningar. För Skånes del innebär det att äldre uppteckningar förvaras hos Landsarkivet i Lund. Eftersom bouppteckningar ej är sekretess-

gångar släktingar som stod som köpare därför kan det löna sig att

belagda kan man, oftast mot en viss avgift, begära ut kopior av inlämnade handlingar.

Efter en intressant inblick i kapitlet bouppteckning överlämnade Bengt E. en vacker höstbukett som tack till Britt och vi, ett 30-tal åhörare, visade vår uppskattning med en varm applåd innan den sedvanliga "fikan" tog vid.

Eivor Johansson

Kvällsträffen i september

”Blomgrens Bildarkiv”

Bengt Emgård kunde hälsa ett, nära nog, fullsatt auditorium välkommen till kvällens information om ”Blomgrens Bilder”.

Fotografen **Axel Blomgren** föddes den 14 september 1867 i Misterhults församling i Kalmar län. År 1895 kom han till Klippan och anställdes som fotograf hos C G Malmberg. Efter en tid övertog Blomgren rörelsen. Han var en skicklig fotograf och en stor Klippanprofil. Blomgren fotodokumenterade ofta gamla byggnader, miljöer och människor i Klippan med omnejd och följde upp dokumentationen under årens lopp vilket lett till att invånarna i Klippantrakten kunnat följa utvecklingen från lantlig idyll till modernt brukssamhälle via Blomgrens bilder.

År 1961 avled Axel Blomgren, 93 år gammal. Året efter skänkte Blomgrens dödsbo hans fotoarkiv, som var otroligt stort, till Kulturnämnden i Klippan. När byggnaden som inhyst Blomgrens ateljé skulle rivades fanns fler glasplåtar på vinden. Dessa plåtar togs om hand av Klippans Hembygdsförening. Kommunens och Hembygdsföreningens bilder förvarades i två separata arkiv fram till 1978 då man kom överens om att slå samman arkiven till ett arkiv under gemensamt ägande.

I början av 1990-talet började man

att scanna glasplåtarna och registrera samlingen. Ett gigantiskt arbete med tanke på att samlingen omfattar ca 37000 bilder och att dessa skulle ha dokumentation, bl.a. om vad/vem bilderna föreställde. Datorerna då hade ju inte den kapacitet som de har idag och bilderna scannades med en upplösning som inte var så hög, varför det blev dålig kvalitet när man skulle skriva ut bilderna.

Inom vår förening var givetvis också intresset stort för att få ta del av bildarkivet och med bl.a. Bengt Emgård som drivande kraft från vår förening kom det till stånd ett samarbete mellan Kultur- och Fritidsnämnden i Klippans Kommun, Klippans Hembygdsförening och Åsbo Släkt- och Folklivsforskare.

Efter många, många timmars arbete, med ny scanning med högre upplösning och tilläggsdokumentation, av ett antal eldsjälar, ligger nu ett färdigt program, skapat av **Tommy Brask**, där bildarkivet finns tillgängligt och sökbart på Internet.

Bengt guidar oss in i programmet via: <http://blomgrensbilder.se>

Bengt Emgård

Vi som är medlemmar i föreningen skaffar inloggningsuppgifter genom att följa anvisningarna på startsidan. Vi har sedan möjlighet att ta ut bilder för eget *privat* bruk, redigera i bilderna samt komma med tillägg eller ändring i befintlig text.

En enkel och lättnavigerad manual som snabbt tar oss in i Blomgrens bilder, vilka Bengt låter oss få smakprov på. Vi är verkligen lyckligt lottrade som får ta del av en sån här kulturskatt.

Eivor Johansson

facebook

Facebook är en fantastisk möjlighet för att få kontakt med släkten och kanske diskutera gamla bilder.

För ett par år sedan (2009) skannade jag av ett par lådor med diabilder som finns uppe i vår lokal. Vi visade dem bl.a. när det var släktdag och vid något annat tillfälle. Det är 178 foton av olika ålder varav 24 st är färgbilder på gatumiljöer i Klippan.

På Facebook finns det en grupp som heter "Du vet att du är från Klippan med omnejd om ...". Den har för närvarande 3 205 medlemmar i olika åldrar. Här läggs det ut gamla bilder och sen diskuterar man minnen man har utifrån bilden. Det är riktigt roligt att läsa även om man som jag inte är infödd Klippanbo.

Jag la ut några av färgbilderna i denna grupp och vilken succé det blev. Så många gamla minnen som väcktes till liv igen.

På en ganska enkel bild (se nedan) som visar början av Åbygatan har det kommit **71 kommentarer** och 33 st har gillat bilden sen jag la ut den den 30 oktober (bara idag kom det 3 kommentarer eller Gilla-markeringar).

Början av Åbygatan, Klippan

Min släkt på Facebook

I somras var jag, min man och syster uppe i Tärnaby för att hälsa på våra kusiner. Det var 10 år sedan vi senast var där. Som vanligt säger man "Ja, nu måste vi träffas oftare." men ni vet hur det blir. Dessutom är det långt till Lappland.

Då kom vi på att vi skulle göra en grupp på Facebook för släktingar från Stålfjäll, den lilla byn nära Tärnaby där farmor och hennes 9 syskon föddes och växte upp.

I Facebook finns olika grupper: **Öppen** (alla kan se vilka som är med och allt innehåll), **Sluten** (alla kan se gruppen och vilka som är med, men inte innehållet om man inte är medlem) eller **Hemlig** (Bara medlemmarna kan se gruppen, vem som är med och innehållet).

När jag kom hem, startade jag en hemlig grupp, dvs. ingen annan än inbjudna kan se eller skriva inlägg och bilder.

Nu är vi 49 medlemmar i alla åldrar varav jag bara har träffat 28 st.

Vi lägger upp bilder och diskuterar dem. Jag la bl.a. ut en bröllopsbild på Iréne Wallman, en syster till min farmor.

När hennes barnbarn såg bilden skrev

Iréne & Viktor Wallman

hon följande kommentar: "WoW!! Vilken vacker farmor och farfar jag har!". Hon hade aldrig sett bilden. Bara någon månad efter avled Iréne, men jag tror barnbarnet hann berätta för henne om den fina bilden.

Skapa en grupp

Så här gör du om du vill skapa en grupp för dig och dina släktingar.

1. Välj rubriken Grupper i det vänstra fältet.
2. Välj Skapa grupp.
3. Ge gruppen ett namn.
4. Välj om gruppen ska vara **Öppen**, **Sluten** eller **Hemlig**. Jag väljer Hemlig. Om någon vill gå med i min hemliga grupp, så måste den personen bli inbjuden av någon annan. Man kan bara bjuda in dem som man är vän med på Facebook.
5. Nu är det bara att skriva ett namn i raden med vilka du vill bjuda in. Förslagen kommer från dina vänner, så det går snabbt.
6. Om du vill kan du välja en ikon som kommer att synas framför gruppnamnet. Jag valde ett grönt träd. 🌳

7. Nu är det dags att gå ut och söka efter släktingar som ännu inte är vänner till dig. Titta först i dina släktingars vänlistor innan du söker efter personer i den vanliga sökrutan längst upp på Facebooksidan. Om du hittar någon som kan vara släkt, så titta om möjligt på den personens vänner. Finns där ingen släkting som stämmer, så är det kanske fel person. Skicka ett meddelande och fråga. Du kan ju ändå inte bjuda in förrän ni har blivit vänner.

8. Alla som är medlemmar kommer att se alla inlägg direkt på sin vanliga sida och om man svarar direkt under inlägget så går det till hela gruppen.

9. För att göra ett inlägg till hela gruppen, måste du först välja gruppen ute i den vänstra raden. Då kan du även titta på allt tidigare innehåll. Så fort det kommer ett inlägg i gruppen så står det en siffra till höger om grup-

pens namn med antalet nya inlägg.

10. Ja, då är det bara att dela med dig av ditt material och få ett härligt utbyte av andras kommentarer och information, bilder m.m.

Man vet ju aldrig vad som händer med Facebook i framtiden, så det är alltid viktigt att man är försiktig och inte skriver något olämpligt eller utlämnande.

Förr sa man att det inte går att ta bort innehåll som du har lagt ut på Facebook, men nu står det i deras information att det mesta tas bort. En del information sparas tills du tar bort ditt konto permanent. Det gäller vilka personer du avvisat m.m.

Nedan visar jag lite av de foton som vi i min släktgrupp har lagt in och diskuterat. Som ni ser är det en blandning

av olika slags bilder, men det viktiga är vilka minnen de väcker.

Inte med i Facebook än?

Om du vill bli medlem så går du till www.facebook.se. Du fyller i ditt namn, din e-postadress, väljer lösenord och fyller i ditt födelsedatum. Om du vill kan du dölja detta datum senare.

När du väljer inställningar, så ser du bara till att allt är "bara för vänner". Då kan ingen se vad du skriver som du inte har blivit vän med.

Lycka till och bli gärna vän med mig på Facebook!

Lena Ringbrant Ekelund

Några av många bilder på min farmors släkt på Facebook

Tidningar från släktforskarföreningar

Varje år kommer massor av trevliga och intressanta tidningar till vår förening från andra släktforskarföreningar. Vivan som är ansvarig för vårt arkiv tycker att fler borde läsa dem eftersom de innehåller många artiklar som borde intressera våra besökare. Här följer en lista på tidningarna som finns i vår lokal:

Skåne län

BJÄREANOR

GYDINGEN Göinge

C4-HÄRADSBLADET Kristianstad

ÄSF-NYTT Ängelholm

SLÄKT OCH BYGD Österlen

TREHÄRADSBLADET Eslövsbygden

HSBF-NYTT Helsingborg

MEDLEMSBLAD Kullabygden

SLÄKTBRON Kävlingebygden

MEDLEMSBLAD Landskronabygden

ANSKRIFTEN Lomma – Burlöv

LUNDAGENEALOGEN

AnGripen Malmö

MELLANSKÅNINGEN

SLÄKTTAVLAN Staffanorp

SLÄKT OCH BYGD Svalövsbygden

SLÄKTFORSKAREN Söderslätt
FYLEDALEN Ystadbygden

Övriga Götaland

SLÄKTFORSKAREN Alingsås

DISKULTABELT Blekinge

BORÅS SLÄKTBLAD

HALLANDSFARARES INFORMATION

ROTPOSTEN Jönköpingsbygden

KGF-NYTT Kronoberg

MARK-RÖTTER

ANKNYTNING Nyköping - Oxelösund

SLÄKT-POSTEN Nässjöbygden

Sällskapet ANE Finnveden

SÖDERTÄLJE-PROBAND

VÅRA RÖTTER Tjust

MEDLEMSBLADET Waggeryd

SLÄKTEN Vimmerby - Hultsfred

VÄSTGÖTAGENEALOGEN

ÖGL-LÖVET Östgöta

Svealand

GENEALOGICA BETULIENSIS

Björklungebygden

ANBUDET Eskilstuna - Strängnäs

AN-SIKTET Folkare

KFV-FORSKAREN Katrineholm – Flen

– Vingåker

ANBLADET Norrtälje

NYA SLÄKTALEN Ockelbo

GENKLANG Ovensiljan

RUNSLINGAN Uppland

STRÖDDA ANNOATIONER Örebro,

Karlskoga. Degerfors

ANROPET Storstockholm

VÄRMLANDS ANOR

SLÄKTFORSKAREN Västerbergslagen

AROSIANA Västerås

ANLETSBLADET Botvidsbygden

Norrland

ALIR-ANOR Söderhamn

GESTRICIA Gästrikland

Nolaskogs

BÄVERNITT Härnösand

JLS-NYTT Jämtland

MGF-NYTT Midälva

RÖJS Ramsele/Junsele

STAMTRÄDET Sandviken

ÅDALINGEN

Övriga

DISKULOGEN

DISKULOGEN Dissyd

SLÄKTDATA

PLF-NYTT Oskarshamn -

ANSATSEN SUKUTIETO Raseborg

(SF)

Skånes Genealogiska Förbund

anordnar i samarbete med
Svalövsbygdens släkt- och folklivsforskare
Anbytarlag med Föredrag

Aulan, Fridhems folkhögskola, Svalöv
lördagen den 13 april 2013 kl. 10.00 - 16.00 samling 9.00 med frukost

Gör anmälan på hemsidan www.anbyte.nu där det finns ett anmälningsformulär eller per e-post info@anbyte.nu (använd gärna blanketten/mallen på sid 2) som är bindande och göres senast 28 mars. Du kan även sända anmälan per post till:

SGF-anbytet c/o Jan Nilsson, Lagerlöfs väg 14, 245 32 STAFFANSTORP.

OBS! anmälan skall vara oss tillhanda senast den 28 mars 2013.

Reservation för prisändringar utanför vår kontroll.

Norra & Södra Åsbo härad

Program våren 2013

Lör. 9/2	kl.13.00	ÅRSMÖTE och därefter sätter populära Lasakungen:s Mats P och Swingin' Ingrid en guldkant på dagen.
Ons. 6/3	kl.19.00	KVÄLLSTRÄFF med temat "Bildbehandling" - tips om hur man, med hjälp av datorn, kan förbättra gamla bilder.
Ons. 3/4	kl.19.00	KVÄLLSTRÄFF. Niklas Hertzman ger tips om hur man effektivt använder Arkiv Digital och hur man lättare hittar i AD med hjälp av Disgen. Har du några frågor om AD så passa på tillfället.
Lörd. 4/5	kl.14.00	VÅRUTFLYKT till Citadellet i Landskrona. Guidad tur i den gamla fästningen från 1500-talet (80:-/person). Samåkning kl.13.00 från polishuset, Klippan.

Öppet Hus (ingång via rampen på gaveln)

måndagar	kl.13-16	14/1, 28/1, 11/2, 25/2, 11/3, 25/3, 8/4 och 22/4
fredagar	kl.13-16	18/1, 1/2, 15/2, 1/3, 15/3, 12/4 och 26/4
söndagar	kl. 9-12	3/2, 3/3 och 7/4

Alla aktiviteter är på Studiegården 47:an, Storg 47, Klippan
Se även vår hemsida (www.aasbo-gen.com) och HD / NST

Avs: ÅSBO SLÄKT- och FOLKLIVSFORSKARE,
c/o Studieförbundet Vuxenskolan, Box 20, 264 21 Klippan